

ԲԱՐՁՐԱՎՈՒՄ ԷԼԵԿՏՐԱՑԱՆՅԵՐ ՓԲԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

«ԶՈՎՈՒՆԻ» ԵՆԹԱԿԱՅԱՆԻ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՈՒՄ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ

Վերջնական հաշվետվություն

Հունիս, 2020թ.

- **Նկարագիր**

Էլեկտրամատակարարման հուսալիության ծրագրի Լրացուցիչ ֆինանսավորումը (ԷՄՀՕԼՖ), որի համար դիմել է Հայաստանի կառավարությունը, նախատեսված է էլեկտրահաղորդման գլխավորման ակտիվների հիմնանորոգման/փոխարինման միջոցով բարձրացնելու էլեկտրահաղորդման ցանցի հուսալիությունն ու կարողությունը: Այս նպատակին հասնելու նպատակով ԷՄՀՕԼՖ-ն ներառելու է Բարձրավոլտ էլեկտրական ցանցեր ՓԲԸ(ԲԷՑ) Ջովունի ենթակայանի ամբողջական հիմնանորոգումը: Ենթակայանը հանդիսանում է կարևոր հանգույց, որպես տրանսֆորմացիոն կետ 220կՎ-ից դեպի 110կՎ ցանցեր, որը մատակարարում է էլեկտրականությունը ամբողջ Երևան քաղաքով: Ենթակայանը հագեցած է երկու 220կՎ գծային բջիջներով և տաս 110կՎ գծային բջիջներով: Մոնտաժված երկու ունակային ավտոտրանսֆորմատորները յուրաքանչյուրը 125 ՄՎԱ են: Ավտոտրանսֆորմատորներ 1 և 2, որոնք շահագործման էին հանձնվել 1975 և 1979թթ.-ին համապատասխանաբար, փոխարինվեցին նորերով 2016 և 2015թթ.-ին: 220կՎ 110կՎ անջատիչները նույնպես փոխարինվեցին նորերով: Մնացած սարքավորումները ծայրահեղ հին վիճակում են, սակայն շուկայում այլևս առկա չեն փոխարինման մասեր: Ենթակայանի այս հնացած սարքավորումները վատ վիճակի պատճառով փոխարինման կարիք ունեն, որը սարքի խափանման պատճառով կհանգեցնի անցանկալի անջատման Ջովունի ենթակայանի հիմնանորոգման նախապատրաստական աշխատանքների շրջանակում պահանջվում է Շրջակա միջավայրի կառավարման պլան (ՇՄԿՊ):

- **ԾՐԱԳՐԻ ՆԿԱՐԱԳՈՒԹՅՈՒՆ**

- Վայրը և տեղանքին կարագրությունը**

Ջովունի ենթակայանը գտնվում է Երևան քաղաքի հյուսիսային սահմանում: Երևանը գտնվում է Արարատյան դաշտավայրի հյուսիս-արևելյան մասում՝ Հայաստանի կետրոնական հատվածի արևմուտքում: Այն սահմանակից է ՀՀ Արագածոտնի, Կոտայքի, Արարատի և Արմավարի մարզերին: Քաղաքը գտնվում է ծովի մակարդակից 865-1390մ բարձրության վրա:

Երևանի կլիման կիսաչոր մայրացամաքային է՝ շոգ և չոր ամառներով և ցուրտ ու ձնառատ ձմեռներով: Հուլիս ամսին միջին ջերմաստիճանը 25.8°C է, իսկ առավելագույն բացարձակ ջերմաստիճանը՝ 42°C: Հունվար ամսին միջին

ջերմաստիճանը -3.6°C է, իսկ նվազագույն բացարձակ ջերմաստիճանը՝ -28°C : Միջին տարեկան ջերմաստիճանը 11.9°C է, միջին տարեկան հարաբերական խոնավությունը՝ 61%, տեղումների միջին տարեկան քանակը՝ 291-353մմ:

Գտնվելով կառուցապատված գոտում՝ շինարարական աշխատանքների տարածքում կենդանական աշխարհի գոյություն չունի: Ենթակայնի տարածքը ունի համարյա հարթ մակերես և հիմնականում շրջապատված է չմշակված հողատարածքներով: Միակ բացառությունը փոքր հողատարածքն է (գտնվող հաղորդալարերի տակ)՝ խնձորի, ծիրանի և թթենու ծառերով, որը հարակից է ենթակայանի հյուսիս-արևելյան ցանկապատին, հողի օգտագործումը չգրանցված է: Բոլոր մրգերը աճեցվում են հարևան համայնքի բնակչի օգնությամբ՝ անձնական օգտագործման համար: Ենթակայանի հյուսիսային ցանկապատի մոտ կա չմշակված մասնավոր հող: Ենթակայանի հարավ-արևմտյան հողատարածքը ներկայումս օգտագործվում է շինարարական թափոնների ախտահանման համար: Այնտեղ կա ավտոպահեստամասերի խանութ, խորտկարան, և հյուրանոց ենթակայանի հյուսիս-արևմուտյան մասում: Ամենամոտ բնակելի տարածքը մոտավորապես 180մ հեռավորության վրա է: Ենթակայանը գտնվում է Հրազդան գետից 140մ դեպի արևմուտք: Ենթակայանի հարավ-արևելյան ցանկապատի մոտակայքում կա մի հյուղակ:

Ենթակայանի մոտակայքով անցնող գլխավոր ճանապարհը (Եղվարդի մայրուղի) շինարարական գործունեության ընթացքում պետք է օգտագործվի հյուսիս-արևմտյան մասից տարածք մուտք գործելու համար: Ենթակայանի հարավ-արևմտյան հատվածի մոտ նույնպես կա մոտեցման ճանապարհ: Վերակառուցման աշխատանքների ժամանակ ոչ մի մասնավոր հողատարածքով չպետք է անցնի շինարարական մեքենա: Բոլոր շինարարական մեքենաները և սարքավորումները պետք է կայանվեն ցանկապատված տարածքի ներսում: Ծրագրի իրականացումը հարևան բիզնեսների վրա չպետք է ունենա ոչ ժամանակավոր, ոչ հարատև ազդեցություն:

Ենթակայանը զբաղեցնում է 3 հեկտար ցանկապատված տարածքը, որն ունի հետևյալ չափերի տարբեր շինություններ (երկարություն x լայնություն x բարձրություն).

- հսկման և բաշխման շենք (այդ թվում գրասենյակներ և մարտկոցի սենյակ)՝ 43.1x13մ;
- 10կՎ ֆիդերների հաղորդաձողային հատվածներ համապատասխան պահուստային շենքով՝ 25.1x6.5մ և 19.4x6.5մ և
- անցակետ՝ 3.5x6.5մ.

Ծրագրի աշխատանքների շրջանակը

Ենթակայանի վերակառուցումն ու ընդարձակումը ներառելու է հետևյալը.

- 220կՎ բաց բաշխիչ սարքի (ԲԲՍ) մասնակի փոխարինումը ներառում է բաժանիչներ, պարպիչներ, լարման տրանսֆորմատորներ, հենարանային մեկուսիչ, մետաղյա կառույցներ, մալուխներ և հողանցում
- 110կՎ բաց բաշխիչ սարքի (ԲԲՍ) մասնակի փոխարինումը ներառում է բաժանիչներ, պարպիչներ, լարման տրանսֆորմատորներ, ղեկավարման և պաշտպանիչ սենյակներ, հաղորդաձողային պաշտպանություն, հենարանային մեկուսիչ, մետաղյա կառույցներ, մալուխներ և հողանցում
- 10կՎ ՓԲՍ փոխարինումը ներառում է 10կՎ բջիջներ/արկղեր, մալուխներ և հողանցում
- SCADA համակարգի մոնտաժում
- Հաստատուն և Փոփոխական հոսանքի համակարգի փոխարինում՝ ներառյալ փակ բաշխիչ վահանակներ, լիցքավորիչներ, փոխակերպիչներ և մարտկոցներ
- Ռելեյական պաշտպանության փոխարինում
- Մալուխների նոր խրամուղիների պատրաստում և մալուխների փոխարինում
- 10կՎ ՓԲՍ շենքի վերակառուցում, ղեկավարման և դիսպետչերական շենքերի կառուցում
- Տրանսֆորմատորների հրդեհադիմացկուն արգելապատնեշների կառուցում
- Հիմքերի վերանորոգում/կառուցում
- Պորտալների վերակառուցում
- Հողանցման համակարգի մոնտաժում
- Լուսավորության պաշտպանական համակարգի մոնտաժում
- Յուղի բաքերի և յուղի արտահոսքի հավաքման համակարգի վերականգնում/կառուցում և 30մ³ յուղի բաքի մոնտաժում
- Ներքին ճանապարհների և քայլուղիների վերականգնում
- Արտաքին պատնեշների վերականգնում և ներկում, ներքին պատնեշների կառուցում, մուտքի դարպասի և հակահրդեհային դարպասների փոխարինում
- Ենթակայանի անձրևաջրերի ջրահեռացման և սանիտարական կոյուղու համակարգի վերականգնում
- Տաքացման, հովացման, օդափոխման համակարգի մոնտաժում
- Հակահրդեհային համակարգի և GPS համակարգի մոնտաժում
- Ջրի նոր խողովակների մոնտաժում, որպեսզի մատակարարի ջուր ենթակայանի տարածքում գոյություն ունեցող բաշխիչ ցանցից և հակահրդեհային ավազանի կառուցում

- Արտաքին լուսավորության փոխարինում
- Տարածքի լանդշաֆտային-կանաչապատման աշխատանքներ

Այս բոլոր աշխատանքները տեղի են ունենալու արդեն գոյություն ունեցող ենթակայանի տարածքում (ինչպես ցույց է տրված պատկեր 1-ում), և ազդեցության գոտին սահմանափակված կլինի գոյություն ունեցող ենթակայանի տարածքով:

Պատկեր 1: Տեղանքի հատակագիծ

• ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի հետևյալ օրենսդրությունը սահմանում է ծրագրի աշխատանքներին վերաբերող իրավական շրջանակը:

Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին ՀՀ օրենք (1994թ.)

Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին օրենքի նպատակն է ՀՀ այն գլխավոր սկզբունքները, որոնք ուղղված են մթնոլորտային օդի մաքրության ապահովմանը և օդի որակի բարելավմանը, օդի որակի վրա քիմիական, ֆիզիկական, կենսաբանական և այլ ներգործության կանխմանն ու մեղմմանը և հասարակական հարաբերությունների կարգավորումը:

Այս օրենքի համաձայն կապալառուն պետք է քանդման և շինարարական աշխատանքներն, ինչպես նաև թափոնների փոխադրումը ու ժամանակավորման պահեստավորումը կազմակերպի այնպես, որ նվազեցնի փոշու և այլ տեսակի արտանետումները օդ:

Թափոնների մասին ՀՀ օրենք (2004թ.)

Օրենքն ապահովում է իրավական և տնտեսական հիմք թափոնների հավաքման, փոխադրման, դրանց ազատման, վերամշակման, ինչպես նաև բնական ռեսուրսների, մարդկանց կյանքի ու առողջության վրա բացասական ներգործության կանխման համար: Օրենքը սահմանում է պետական լիազորված մարմինների, ինչպես նաև թափոններ ստեղծող կազմակերպությունների դերերը և պարտականությունները թափոնների կառավարման բնագավառում:

Համաձայն այս օրենքի 12 և 13 հավելվածի՝ վտանգավոր թափոնների արտադրողները պետք է մշակեն և հաստատեն թափոնների անձնագրերը, որը պետք է համաձայնեցվի Շրջակա միջավայրի նախարարության հետ:

Այս օրենքի համաձայն քանդման, շինարարության, ապամոնտաժման և տեղադրման աշխատանքների արդյունքում ստեղծված թափոնները պետք է համապատասխան կերպով վերամշակվեն կամ հեռացվեն դրանց համար նախատեսված վայրերում:

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին ՀՀ օրենք (2014թ.)

Օրենքը սահմանում է գործունեության այն տեսակները, որոնք ենթակա են շրջակա միջավայրի ազդեցության գնահատման և փորձաքննության:

Համաձայն այս օրենքի Ձովունի ենթակայանում պլանավորվող աշխատանքները ենթակա չեն շրջակա միջավայրի ազդեցության գնահատման և փորձաքննության:

Քաղաքաշինության մասին ՀՀ օրենք (1998թթ.)

Համաձայն այս օրենքի Ձովունի ենթակայանում պլանավորվող աշխատանքները պահանջում են շինարարական թույլտվության առկայություն:

Հատուկ իրավական ակտերը և վերականգնողական աշխատանքների կարգավորիչ միջոցառումները ենթակայանում հետևյալն են՝

- Տեխնիկական մասնագրեր ,Հոսանքի բաշխման միավորների և ենթակայանի սարքավորմանը վերաբերվող պահանջների համար (Կառավարության որոշում #1033-N, 04.09.2008);
- Տեխնիկական մասնագրեր, Էլեկտրաէներգիայի բաշխման համար (Կառավարության որոշում #961-N, 12.07.2007);
- Տեխնիկական մասնագրեր, Էլեկտրաէներգիայի միավորների սարքավորման ընդհանուր պահանջների համար (Կառավարության որոշում#1943-N, 21.12.2006);
- Շինարարական նորմաներ, Շենքերի և կառույցների հրդեհապաշտպանության համար (HHSN 21-01-2014)

• ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Ձովունի ենթակայանի հարևան համայնքները համարվում են ազդեցության ենթակա կողմեր շինարարության և շահագործման փուլերի ընթացքում: ՇՄԿՊ-ը հրապարակվելու է «Բարձրավոլտ Էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ ինտերնետային կայքում:

Պլանավորվող աշխատանքների վերաբերյալ կարճ տեղեկատվությունը և հարցերի ու բողոքների համար կապի տվյալները կտեղադրվեն աշխատանքների իրականացման վայրում և/կամ դրա անմիջական մոտակայքում/համայնքում:

Անհամաձայնությունների և բողոքների արդյունավետ և արագ լուծման համար, մշակվել է Բողոքների լուծման մեխանիզմ և ներկայացվել հանրային խորհրդատվությունների ընթացքում: Այն նաև ներկայացված է Ծրագրի վերաբերյալ տեղեկատվության բրոշյուրմի մեջ: Բողոքների լուծման մեխանիզմի առաջին փուլը ներառում է բողոքների լուծումը համայնքային մակարդակում: Բողոքները հավաքվում/արձանագրվում են տվյալ համայնքում լիազորված անձի կողմից և տրամադրվում/հանձնվում են ԲԷՑ ՓԲԸ-ում՝ բողոքների մասով կորոդինատորին: Բողոք ներկայացնողները կարող են նաև անձամբ մոտենալ ԲԷՑ-ի բողոքների մասով կորոդինատորին: Եթե ԲԷՑ-ը չի կարողանում լուծում տալ խնդրին՝ անմիջապես ձեռնարկված ուղղիչ գործողության միջոցով, ապա կհատկորոշվի երկարաժամկետ ուղղիչ գործողություն: Բողոք ներկայացնողը կտեղեկացվի առաջարկվող ուղղիչ գործողության մասին և կհետևի ուղղիչ գործողությանը 25 օրացուցային օր մինչև բողոքի հաստատումը: Այն պարագայում, եթե ԲԷՑ-ը չկարողանա լուծում տալ որևէ մասնավոր խնդրի՝ հաստատված բողոքների լուծման մեխանիզմի միջոցով կամ եթե չպահանջվի իրականացնել որևէ գործողություն, ապա ընկերությունը կտրամադրի մանրամասն բացատրություն/վավերացում, թե ինչու խնդիրը չի լուծվել: Պատասխանը նույնպես պետք է պարունակի բացատրություն, թե ինչպե՞ս անձը/կազմակերպությունը, որը բարձրացրել է բողոքը կարող է շարունակել բողոքի լուծման գործընթացը, այն դեպքում, եթե արդյունքը բավարարող չէ: Ցանկացած ժամանակ, բողոք ներկայացնողները կարող են փնտրել խնդրի լուծման այլ օրինական եղանակներ՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության: Հետևաբար, եթե բողոքների լուծման մեխանիզմը ձախողվում է, ապա բողոք ներկայացնողը կարող է հայց ներկայացնել դատարան:

Անհամաձայնությունների և բողոքների արդյունավետ և արագ լուծման համար, մշակվել է Բողոքների լուծման մեխանիզմ և ներկայացվել հանրային խորհրդատվությունների ընթացքում: Այն նաև ներկայացված է Ծրագրի վերաբերյալ տեղեկատվական բրոշյուրում: Բողոքների լուծման մեխանիզմը բաղկացած է երեք փուլից: Առաջին փուլում փորձ է արվում լուծել բողոքները համայնքի մակարդակում: Բողոքները հավաքագրվում/արձանագրվում են տվյալ համայնքում լիազորված անձի կողմից և տրամադրվում/հանձնվում են ԲԷՑ ՓԲԸ-ում Բողոքների մասով կորոդինատորին: Բողոք ներկայացնողները կարող են նաև անձամբ մոտենալ ԲԷՑ-ի բողոքների մասով կորոդինատորին: Բողոքի պատասխանը տրամադրվում է առավելագույնը 15 օրվա ընթացքում: Եթե բողոքը շարունակվում է կամ բողոքը չի լուծվում, ապա վերջինս քննարկվում է Բողոքների լուծման հանձնաժողովում, որտեղ ներգրավված են մարզի և/կամ համայնքի ներկայացուցիչները և ՀԿ-երը : Եթե

բողոքների լուծման մեխանիզմի երկրորդ փուլի ընթացքում լուծում չի տրվում հարցին, ապա բողոք ներկայացնողը կարող է դիմել դատարան:

• **ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՄԵՂՄՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ**

ՇՄԿՊ-ը ծածկում է բնապահպանական ու սոցիալական ազդեցությունները, որոնք կարող են առաջանալ ծրագրի իրականացման հետևանքով, և ապահովում է մեղմման միջոցներ, որոնք ծածկում են ենթակայաններում սարքավարումների բարելավման և նոր սարքավորումների տեղադրման արդյունքում առաջացող ազդեցությունները, այդպիսով աշխատողների առողջությանն ու անվտանգությունը, հողային աշխատանքները և կոշտ ու վտանգավոր թափոնների կառավարումը: Շրջակա միջավայրի կառավարման պլանը, որն ընդգրկում է կառավարման ու մոնիտորինգի ծրագրերն ըստ ծրագրի իրականացման փուլերի և աշխատանքների, ներկայացված է Հավելված 1-ում:

Թափոնների կառավարումը բնապահպանական ազդեցությունների մեղմման ծրագրի համար մշակված պլանի ամենաբարդ խնդիրն է: Շինարարության փուլում նախատեսվող թափոնների գլխավոր տեսակներն են՝ (1) անվտանգ քանդման հետևանքով առաջացած բեկորները, այլ տեսակի անվտանգ շինարարական թափոնը, փորման աշխատանքների արդյունքում նյութերի ավելցուկը, հնացած սարքավորումները, և (2) վտանգավոր՝ կապարի մարտկոցները, տրանսֆորմատորների օգտագործված յուղերը, սնդիկային լյումինեսցենտ լամպի օգտագործումը, օգտագործված դողերը, ֆիլտրերը և շինարարական տեխնիկայի ու մեքենաների յուղերը:

Անվտանգ թափոնները՝ քանդման հետևանքով առաջացած բեկորները, այլ տեսակի շինարարական թափոնները, ինչպես նաև ասբեստի թափոնները կհեռացվեն Երևան քաղաքում հատկացված աղբավայրեր: Փորման աշխատանքների արդյունքում նյութերի ավելցուկը, կհեռացվեն պաշտոնապես հատկացված վայրեր: Շինարարության կապալառուն թափոնների հեռացման թույլտվությունը պետք է ստանա Երևանի քաղաքապետարանից մինչև դրանց հեռացումը:

Հնացած սարքավորումները կպահվեն Ջովունի ենթակայանի տարածքում մինչև դրանց վաճառքը կամ հնարավոր կրկնակի օգտագործումը ԲԷՑ-ի կողմից: Ենթակայանի 220կՎ բաշխիչ վահանակի առանձին բացօդյա տարածքը կօգտագործվի որպես շահագործումից հանված սարքավորումների պահեստ:

Շինարարական տեխնիկայի և մեքենաների սպասարկումը կատարվելու է մասնագիտացված սպասարկման կենտրոններում, որոնք կարողանում են վարվել օգտագործված դողերի, ֆիլտրերի ու յուղերի հետ:

Ջովունի ենթակայանում տրանսֆորմատորային յուղերը գնահատվել են ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարության, Թափոնների ուսումնասիրման կենտրոն ՊՈԱԿ կողմից 2010թ.՝ օգտագործելով DEXSIL L2000 DX վերլուծողսարքը: Համաձայն գնահատման արդյունքների՝ Ջովունի ենթակայանում տրանսֆորմատորային յուղերը

չեն պարունակում պոլիքլորացված բիֆենիլներ: Քանի որ ներկայումս չկա վերամշակման լիցենզավորված տեղական կայան, օգտագործված յուղերը փոխադրվելու են այդ ենթակայանի համապատասխան պահուստային տարածք մինչև լիցենզավորված կապալառուի կողմից վերամշակումը:

Քանի որ արգելված է օգտագործված կապարի մարտկոցները աղբավայր նետելը, ապամոնտաժվելուց հետո մարտկոցները պետք է տեղափոխվեն և վերացվեն լիցենզավորված dcdrc չկապալառուի կողմից: Վտանգավոր թափոնների տեղափոխման, պահպանման, վերամշակման, չեզոքացման և հեռացման ուղղությամբ մասնագիտացված լիցենզավորված կազմակերպությունների ցանկը հրապարակված է ՀՀ բնապահպանության նախարարության կայքում՝ <http://www.mnp.am/am/pages/182>: Կապարային մարտկոցները գործարկելիս անձնակազմի կողմից կօգտագործվեն պատշաճ անձնական պաշտպանության միջոցներ:

Քանի որ սնդիկային լյումինեսցենտ լամպի թափումը հողափոս անհնար է, և քանի դեռ ներկայումս երկրում չկա վերամշակման/չեզոքացման լիցենզավորված տեղական կայան, լամպերը պետք է առանց կոտրելու պահուստավորվեն Ջովունի ենթակայանում, մինչև որ ստեղծվի նման տեսակի կայան:

Քանի որ օգտագործած սնդիկային լամպերի հեռացումը աղբավայր հնարավոր չէ և այն, որ այս պահին չկա վերամշակման/չեզոքացման լիցենզավորված տեղական կայան, լամպերը պետք է պահվեն անվնաս Ջովունի ենթակայանում՝ մինչև կստեղծվի այդ տիպի կայան:

Փոխարինված գեներացնող անջատիչները պետք է լինեն ժամանակակից SF6 տիպի անջատիչներ: SF6 գազի քանակը շատ փոքր է և հնարավոր արտահոսքը վերահսկվում է ավտոմատ կերպով: Այսպիսով, ցանկացած SF6-ի շրջակա միջավայր բաց թողնելու ռիսկը նվազագույն է:

ՇՄԿՊ-ն կապ է սահմանում սույն հաշվետվությունում նշված կառավարման ու մեղմման միջոցների և ծրագրի շինարարության ու շահագործման փուլերի ընթացքում միջոցների ճիշտ իրականացման ու կառավարման միջև: Այն տալիս է մանրամասն տվյալներ այդ ազդեցությունների մեղմման միջոցների ու պարտականությունների, մեղմման ծախսերի և մեղմման միջոցների իրականացման ու արդյունավետության մոնիտորինգի ու վերահսկողության վերաբերյալ:

• **ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԿԱՆ ՄԽԵՄԱՆՆԵՐԸ**

ԲԷՑ-ը պատասխանատու է ՇՄԿՊ իրականացման համար: ԲԷՑ-ը պաշտոնապես կհաստատի այս փաստաթուղթը և կկառավարի բոլոր ասպեկտները՝ կապված ՇՄԿՊ-ի իրականացման հետ: Շրջակա միջավայրի կառավարման պլանի աղյուսակը՝ քաղված այս ՇՄԿՊ-ից, ներառվելու է մրցութային փաթեթում և կազմելու է աշխատանքների կատարման պայմանագրերի մասը, որպեսզի կապալառուն տեղյակ լինի կիրառվելիք մեղմման միջոցների մասին, կարողանա ճիշտ գնահատել դրանց գծով ծախսը ու ներառել նախահաշվում և պահպանի ՇՄԿՊ-ով նախատեսված պարտավորությունները, ինչպես պայմանագրի ցանկացած այլ պայման: ԲԷՑ-ը պետք է ստուգի մեղմացնող միջոցառումները և, այս փաստաթղթով սահմանված լավ գործելակերպը, օգտագործելով իր ներքին կարողությունները, ինչպես նաև վարձու որակավորված շրջակա միջավայրի և/կամ սոցիալական հարցերով խորհրդատուներին, և թերությունների հայտնաբերման դեպքում պետք է տեղեկացնի կապալառուներին/շահառուներին չլուծված խնդիրների մասին ինչպես նաև պահանջի ուղղիչ գործողություններ: Եթե անհամապատասխանությունը պահպանվում է, և խստորեն խախտվում են ՇՄԿՊ-ի պահանջները, ԲԷՑ-ը պետք է կիրառի տուգանքներ, որոնք սահմանված խախտումների համար՝ ըստ պայմանագրի պայմանների:

ԲԷՑ-ի և Կապալառուների պարտականությունները

ԲԷՑ-ը պետք է ստանա Շինարարական թույլտվություն նախագծված աշխատանքների համար: ԲԷՑ-ը նաև պետք է մշակի և հաստատի թափոնների անձնագրերը, որը պետք համաձայնեցվի Շրջակա միջավայրի նախարարության հետ բոլոր տեսակի վտանգավոր թափոնների համար:

Նախագծման և շինարարության կապալառուները պետք է ունենան արտոնագրեր շինարարական գործողությունների իրականացման և նախագծման փաստաթղթերի մշակման համար: Շինարարության կապալառուն պետք է ունենա հատուկ նշանակված անձնակազմ, որը պատասխանատու կլինի ՇՄԿՊ-ի իրականացման համար շինարարության փուլերի ընթացքում: Համապատասխանությունը ՇՄԿՊ-ի հետ պարտադիր է բոլոր կապալառուների և շահառուների համար:

Աշխատանքի առողջության և անվտանգության (ԱԱԱ) ցանկացած միջադեպ, որը կարող է տեղի ունենալ ծրագրի վայրում, պետք է անհապաղ զեկուցվի Համաշխարհային բանկին՝ առանց հետաձգելու այն, մինչև կկայանա առաջընթացի հերթական զեկույցը: Այս նպատակով, ԲԷՑ ՓԲԸ-ն պետք է ներառի պահանջ՝անհապաղ հաշվետվություն ներկայացնելու ԱԱԱ դեպքերի մասին՝ աշխատանքների հետ կապված կապալառուների և աշխատանքային վերահսկողության խորհրդատուների հետ կնքված պայմանագրերում: Երբ ԱԱԱ-ի դեպքի մասին ծանուցումը հասնի ԲԷՑ ՓԲԸ-ին, այն պետք է անհապաղ հաղորդվի Համաշխարհային բանկին՝ ներառելով հաշվետվության պահի դրությամբ հայտնի մանրամասները:

ԲԿԾ իրականացման մոնիտորինգը

ԲԷՑ-ը ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում ՇՄԿՊ իրականացման և աշխատանքների բնապահպանական մոնիտորինգի կազմակերպման համար: Աշխատանքների բնապահպանական մոնիտորինգը պետք է կատարվի սույն հաշվետվությունում ներկայացված Բնապահպանական կառավարման պլանին համապատասխան, և մոնիտորինգի արդյունքները պետք է արձանագրվեն բնապահպանական վերահսկողության ամսական հաշվետվություններում: ԲԷՑ-ը նաև պարտավոր է կանոնավոր կերպով տալ բացատրական հաշվետվություններ մոնիտորինգի արդյունքների մասին: Այս հաշվետվությունները պետք է ամփոփեն աշխատանքի արդյունքները, վերլուծեն առաջացած ընդհանուր խնդիրները, բացատրեն ուղղիչ գործողությունների բնույթը՝ այդ խնդիրների լուծման համար, ինչպես նաև գնահատեն ուղղիչ գործողությունների կարգավիճակը՝ ձեռնարկված միջոցառումները կապված նախորդ հաշվետվության ժամանակահատվածում առաջացած խնդիրների լուծման հետ:

ԲԷՑ-ը պետք է ներկայացնի շրջակա միջավայրի և սոցիալական համապատասխանության կարգավիճակի վերաբերյալ հաշվետվություններ, մինչ ծրագրի իրականացման աջակցության առաքելությունները, որոնք ձեռնարկվելու են Համաշխարհային Բանկի կողմից: Անվտանգության ապահովման վերլուծական տեղեկությունը նույնպես պետք է հանդիսանա ԷՄՇՕԼՖկիսամյակային առաջընթացի հաշվետվությունների մասը: Հաշվետվությունները պետք է համալրված լինեն թվագրված ֆոտո փաստաթղթով: Տեղանքի մոնիթորինգի ստուգաթերթերը և բացատրական հաշվետվությունները պետք է պահվեն էլեկտրոնային և/կամ պատճենված ձևաչափով ԲԷՑ-ում՝ համակարգային ձևով, և պետք է հասանելի լինեն ՀԲ-ին ըստ պահանջի: Հերթական առաջընթացի մասին

հաշվետվությունները պետք է ներառեն տեղեկատվություն հաշվետու ժամանակաշրջանում տեղի ունեցած ցանկացած ԱԱԱ-ի դեպքերի վերաբերյալ, ինչպես նաև իրականացվող հետագա գործողությունների հետ միասին: Եթե միջադեպեր չեն գրանցվել, առաջընթացի յուրաքանչյուր հաշվետվություն պետք է դա նշի:

**ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1: Շրջակա միջավայրի կառավարման պլան
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ**

Գործողություն	Հնարավոր ազդեցություն	Մեղման միջոց	Մեղման հայտանիշ	Մեղման արժեք	Մեղման արժեքի ա-նա-տո-ւ
ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՓՈՒԼ					
<ul style="list-style-type: none"> Աշխատանքի անվտանգություն 	<p>Վնասվածքներ և պատահարներ աշխատանքների կատարման վայրում վերամբարձ կռունկի/էքսկավատորի/բոխլոզերի շահագործման ընթացքում</p>	<ul style="list-style-type: none"> Շինարարության աշխատողներին ապահովում համազգեստով ԱՊՊ-ով կռունկի/էքսկավատորի/բոխլոզերի շահագործման ընթացքում տեղական կանոնակարգերի խիստ պահպանում աշխատանքների իրականացում էլեկտրիկների հսկողության տակ, լարման տակ գտնվող ՕԳ-ին մոտենալիս Վերամբարձ կռունկների մոնտաժում և 	<ul style="list-style-type: none"> Չնման ընթացքում աշխատողները կրում էին հատուկ համազգեստներ և համապատասխան պաշտպանիչ հանդերձանք Չնման ընթացքում մարքավորումները շահագործմանն օգտագործման հրահանգների խախտումներ չեն արձանագրվել Մեքենաները ղեկավարվում են միայն հատուկ վերապատրաստված անձնակազմի կողմից, ովքեր ունեն մեքենա 	<p>Ոչմիկոնկրետ լրացուցիչ ծախս. կապալառուի հասարակ պատասխանատվություն</p>	<p>Շինարարության կապալառու</p>

		<p>ամրապնդում կայուն դիրքում, որպեսզի կանխել սեփական քաշի կամ շարժիչի աշխատանքի պատճառով դրանց վայր ընկնելը կամ ինքնաբուխ տեղաշարժվելը</p> <ul style="list-style-type: none"> • Մեքենաների շահագործման հնարավորության ստուգում, դրանց ցանկապատման առկայությունը, և հողանցման աշխատանքների համար մեքենայացված կառավարման անվտանգության սարքավորումների ստուգում • Հրահանգներ հատկացնել մեքենաներ սպասարկող աշխատողներին՝ բաղկացած հետևյալով՝ ա) մեքենայի վերահսկման հրահանգ և խնամքով շահագործումը աշխատավայրում; բ) տեխնիկական պահանջների անվտանգություն; գ) ազդանշանային համակարգերի ուղեցույց; դ) մեքենաների արագությունը և բարձելության առավելագույն 	<p>ղեկավարելու համապատասխան արտոնագիր</p>		
--	--	---	---	--	--

		<p>չափը; ե) միջոցառումներ, որոնք պետք է իրականացվեն աշխատողների կողմից՝ մեքենաների հետ կապված պատահարի կամ անսարքության դեպքում</p> <ul style="list-style-type: none"> • Համապատասխան մեքենաների շահագործման անվտանգության կանոնների խիստ պահպանում; • Միայն հատուկ վերապատրաստվա ծ անձանց հատկացնել մեքենաներ կառավարելու արտոնագրեր իրավասությունը, որպեսզի կառավարեն մեքենաները • Վերամբարձ կռունկների և բուլդոզերների շահագործման համար հետևյալ հիմնական պահանջների խիստ պահպանում՝ ա) մեքենայի բոլոր պտտվող մասերը՝ ատամնավոր անիվները, շղթայավոր և ժամանակավոր փոխանցման տուփերը, օդամղիչները, թափանիվները և այլն պետք է 		
--	--	---	--	--

		<p>ծածկված լինեն կադապարներով: Մեխանիզմների շահագործումը առանց կադապարների արգելվում է; բ) ուսումնասիրում, կարգավորում, հեղյուսների ձգում, յուղում և պրոֆիլակտիկական աշխատանքները սարքավորման աշխատանքի ժամանակ արգելվում է; և գ) Այն տարածքում, որտեղ այդ մեքենաները աշխատում են, այլ գործունեության իրականացումը նմարդկանց ներկայությունը արգելվում է: Եթե հողի շահագործման ժամանակ հայտնաբերվեն մեծ քարեր, կոճղեր կամ այլ առարկաներ, մեքենայի աշխատանքը պետք է դադարեցվի, և առարկաները, որոնք կարող են վթարի պատճառ հանդիսանալ, պետք է հեռացվեն:</p>		
	<p>Ձողման աշխատանքների ընթացքում վնասվածքներ և դժբախտ պատահարներ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ձողման աշխատանքների համար տեղական կանոնակարգերի խիստ պահպանում • Ձողման աշխատանքներ 	<ul style="list-style-type: none"> • Ձնման ընթացքում մզոդում իրականացնող աշխատողները կրում են հատուկ համազգեստներ և համապատասխան 	<p>Շինարարության կա</p>

	<p>աշխատանքի վայրում</p>	<p>կատարող աշխատողներին ապահովել պաշտպանիչ սարքավորումներով, ռետինե ձեռնոցներով, հատուկ կոշիկներով և սաղավարտներով.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Մինչ գոդման աշխատանքների սկսելը բոլոր աշխատողներին ապահովել աշխատանքային անվտանգության վերապատրաստման դասընթացներով • Պաշտպանիչ հանդերձանքի օգտագործման խիստ պահպանում, որը ներառում է առնվազն՝ ա) ռեսպիրատոր/գոդման համար պաշտպանիչ դիմակ; բ) պաշտպանիչ հանդերձանք. Մաշկի բոլոր հատվածները պետք է պաշտպանված լինեն, որպեսզի պաշտպանեն հալած մետաղից և կայծերից: Դաներառում է՝ երկարաթև վերնաշապիկ, տաբատ, որը պետք է ծածկի կոշիկների վերին հատվածը, ձեռնոցներ, կոշիկներ կամ 	<p>պաշտպանիչ հանդերձանք</p> <ul style="list-style-type: none"> • Զննմանընթացում մոդման աշխատանքների րահանգներիխսխտումներչենարձանագրվել • Աշխատանքի անվտանգության վերապատրաստման գրառումները հասանելի են տեղանքում; • Հիմնական հակահրդեհային միջոցների առկայությունը տեղանքում 		<p>պալատում</p>
--	--------------------------	---	--	--	-----------------

	<p>Էլեկտրական սարքավորումների ապամոնտաժման/մոնտաժման ժամանակ վնասվածքներ և դժբախտ պատահարներ աշխատանքի վայրում</p>	<p>երկարաճիտ կոշիկներ; զ) Ուլտրամանուշակագույն լույսի ազդեցությունից և բեկորների վնասվածքներից աչքերի պաշտպանիչ սարքեր; դ) Մաղավարտներ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Հակահրդեհային պաշտպանության պահանջների խիստ պահպանում՝ կրակմարիչների պատրաստում և օգտագործում, ինչպիսիք են ավազը և ջուրը: • Էլեկտրական սարքավորումների ապամոնտաժման/մոնտաժման աշխատանքներում ընդգրկված աշխատողներին ապահովել հատուկ համազգեստով և ԱՊՊ-ով; • Էլեկտրական սարքավորումների ապամոնտաժման/մոնտաժման աշխատանքներ անցկացնելիս տեղական կանոնակարգերի խիստ պահպանում: • Աշխատանքի համար մեքենաների, գործիքների և սարքավորումների անվտանգ շահագործման մեթոդների համար՝ 	<ul style="list-style-type: none"> • Չնմանընթացքում աշխատողները կրում են հատուկ համազգեստներ և համապատասխան պաշտպանիչ հանդերձանք; • Չնմանընթացքում էլեկտրական սարքավորումների ապամոնտաժման/մոնտաժման աշխատանքների հրահանգների խիստ մենթր չենարձանագրվել • Աշխատանքի անվտանգության վերապատրաստման և հրահանգների գրառումները աշխատողների համար, ովքեր ներգրավված են էլեկտրական սարքավորումների ապամոնտաժման/մոնտաժման գործում, հասանելի են տեղանքում; - Չնմանընթացքում սարքավորումների և գործիքների շահագործման և հրահանգների օգտագործման մեջ 	
--	--	--	---	--

		<p>ներգրավված աշխատողների վերապատրաստման և հրանգավորման կազմակերպում;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Աշխատանքի իրականացման համար անսարք կամ չստուգված գործիքների տրամադրման արգելում, ինչպես նաև անուշադրության մատնված մեխանիկական գործիքները, որոնք կապված են էլեկտրամատակարարման ցանցի կամ խտացված օդի խողովակաշարերի հետ; արգելում մալուխների և օդի ճկուն խողովակների ձգում և ծռում; արգելում մալուխների և ճկուն խողովակների հատումը մալուխների, էլեկտրական ճոպանների հետ, տրամադրում շարժաբեռների ձեռքով գործարկման պտտման գործիքներ 	խախտումներ չեն արձանագրվել		
<ul style="list-style-type: none"> • Քանդումն շինարարության 	Օդի աղտոտում փոշիով և արտանետումներով	<ul style="list-style-type: none"> • Քանդումից առաջ անհրաժեշտ է կատարել հետևյալ աշխատանքները՝ <ul style="list-style-type: none"> • Գնահատել աշխատանքի ընթացքում առաջացվող աղտոտումները և արգելումները: • Գնահատել աշխատանքի ընթացքում առաջացվող աղտոտումները և արգելումները: • Գնահատել աշխատանքի ընթացքում առաջացվող աղտոտումները և արգելումները: 	<ul style="list-style-type: none"> • Չհսկվող տարածքում քանդման շրջանում առաջացված աղտոտումները և արգելումները: • Ոչ մի պնդումներ չեն արձանագրվել: 	Ոչ մի կոնկրետ լրացուցիչ չեն նախատեսվում:	Շինարարության

		<ul style="list-style-type: none"> • Փոշու առաջացման ճնշում պնեմատիկ փոքրումների/պատերի քանդմանը նթացքում 2 արունակական ցողմանն/կամ փոշուց պաշտպանող էկրանի տեղադրման միջոցով • Շրջակա միջավայրը (մայթերը նձանապարհները) պահել մաքուր բեկորներից փոշու առաջացումը նվազեցնելու նպատակով • աշխատանքների կատարման վայրում 2 ինարարական նյութերի/թափոնների բացայրման արգելում • Շինարարական տեխնիկան նմեքենաները պահել պատշաճ տեխնիկական վիճակում՝ բացառելով ավելորդ արտանետումները • Շինարարական նեքենաները անգործ չպահել 	<p>/պատերի քանդում առանց 2 արունակական ցողմանն/կամ փոշուց պաշտպանող էկրանի տեղադրման</p> <ul style="list-style-type: none"> • Չնմանը նթացքում 2 շրջակա միջավայրը (մայթերը նձանապարհները) եղել է մաքուր բեկորներից • Չնմանը նթացքում աշխատանքների կատարման վայրում 2 ինարարական նյութերի/թափոնների բացայրում միջոցով արգելվել • Չնմանը նթացքում 2 ինարարական տեխնիկան նմեքենաները 2 ահագործվել են առանց ավելորդ արտանետումների • Մոտակայքի բնակիչներից բողոքներ չեն եղել 	<p>ու-թյուն է</p>	<p>կապալառու</p>
<p>Աղմուկի ստեղծում</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Աշխատանքային ժամերի հարգում • Գեներատորների, օդի կոմպրեսորների նայլուժային մեխանիկական սարքավորումների շարժիչներ իծած կերպի կոմ 2 ահագործմանը նթացքում, նսարքավորումների բնակելի տարածքներից հնարավորին սեռու տեղադրում • Աղմկախլացուցիչներ ի տեղադրում 2 ար 	<ul style="list-style-type: none"> • Աշխատանքային ժամերից հետո ոչ մի աշխատող չինարարական սարքավորում միջոցով արգելվել • Չնմանը նթացքում 2 ինարարական սարքավորումները եղել են նվազ տեխնիկական վիճակում • Չնմանը նթացքում միացված չօգտագործվող սարքավորումներ չեն հայտնաբերվել 	<p>Ոչ մի կոնկրետ լրացուցիչ ծախս. կապալառուի հասարակ պատասխանատվություն է</p>	<p>Շինարարության կապալառու</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> Ժականկայաններիև սարքավորումների վրա • սարքավորումների կանխարգելիչպահպանությունադմուկ ընվազեցնելունպատակով • Ոչանհրաժեշտնչօգտագործվողսարքավորումներիանջատում 	<ul style="list-style-type: none"> • Մոտակայքիբնակիչներիցբողոքներչենեղել 		
<ul style="list-style-type: none"> • Շինարարականնյութերովպահովում 	Ստանդարտինչհամապատասխանողնյութերիմատակարարում, ինչըկարողեիսկերստեղծելառույցիանվտանգությաննարդկանցառողջությանհամար	Շինարարականնյութերիձեռքբերումգրանցվածմատակարարներից	Ծագմանհավաստագրերունեցողստանդարտորակիշինարարականնյութերիմատակարարում	Զկա	Շինարարությանկապալառում
<ul style="list-style-type: none"> • Շինարարականնյութերիևփոխարարում <p>Շինարարականտեխնիկայիտեղաշարժ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Աղտոտումմեքենաներիվատտեխնիկականվիճակիչճանկվածբեռնատարներիտեղաշարժիպատճառով • Աղմուկիևփոշուպատճառովտեղիբնակչությանըպատճառածանհարմարություն 	<ul style="list-style-type: none"> • Մեքենաներիևսարքավորումներիպատշաճտեխնիկականվիճակը • Բեռներիպաստառում • Փոխարարմանհաստատվածժամերիներթուղիներիհարգում 	<ul style="list-style-type: none"> • Չնմանանրնթացքումմեքենաներըևտեխնիկանեղելենպատշաճտեխնիկականվիճակում • Չնմանանրնթացքումչճանկվածբեռներչենհայտնաբերվել • աշխատանքայինժամերիցհետոչմիաշխատանքչիրականացվում, որկարողեխանգարելմոտակայքիբնակչությանը • Մոտակայքիբնակիչներիցբողոքներչենեղել 	Ոչմիկոնկրետլրացուցիչճախս. կապալառուի հասարակպատասխանատվություն	Շինարարությանկապալառում
<ul style="list-style-type: none"> • Շինարարականսարքավորումներիչափագործումը աշխատա 	<ul style="list-style-type: none"> • Շրջակամիջավայրիաղտոտումարտանետումներիևարտահոսքիպատճառով 	<ul style="list-style-type: none"> • Շինարարականսարքավորումներիպատշաճտեխնիկականվիճակը • Ոչմիավելորդարտանետում 	<ul style="list-style-type: none"> • Չնմանանրնթացքումմեքենաներըևտեխնիկանեղելենպատշաճտեխնիկականվիճակում • Հաստատվածաշխ 	Ոչմիկոնկրետլրացուցիչճախս. կապալառուի հասարակպատասխանատվ	Շինարարության

<p>նքների կատարման վայրում</p>	<p>վ</p> <ul style="list-style-type: none"> Մոտակայքի բնակչությանը պատճառաձանհարմարություն 	<ul style="list-style-type: none"> Ոչմիվառելիքի կարտահոսք Աշխատանքային ժամերի պահպանում 	<p>ատանքային ժամերի ցիտոտոչմիշահագործվող ծանր տեխնիկական մեքենաների պահպանումը</p> <ul style="list-style-type: none"> Մոտակայքի բնակիչների ցրտոքները ենեղել 	<p>ու-թյուն</p>	<p>կապալառու</p>
<ul style="list-style-type: none"> Շինարարության սարքավորումների պահպանում 	<ul style="list-style-type: none"> Սարքավորումների շահագործման հետևանքով գետնային ջրերի և հողի աղտոտումն ավթամթերքներով Վնասում հրդեհի դեպքում 	<ul style="list-style-type: none"> Մեքենաների և շինարարական սարքավորումների վաճառքի և արտադրության տարածքի ցրտոքները պահպանումը Շինարարական սարքավորումների լիցքավորումը սուսանախապես տրոշված լցման կայաններում/սպասարկման կետերում 	<ul style="list-style-type: none"> Մեքենայի վաճառքի և արդյունքում ոչմիշահագործվող սարքերի և սարքերի արտադրության տարածքի սահմաններում կամ մոտակայքում գետնի վրա վառելիքի կամ քսանյութերի հետքերը են հայտնաբերվել Հրդեհի մարման հիմնական միջոցներ իրականացումը շինարարության տարածքում 	<p>Ոչմիկոնկրետ լրացուցիչ ծախս. կապալառուի հասարակ պատասխանատվություն</p>	<p>Շինարարության կապալառու</p>
<ul style="list-style-type: none"> Հողային աշխատանքներ 	<ul style="list-style-type: none"> Բուսականության կորուստ հողի կուտակման պատճառով և մասնիկներով մակերեսային ջրերի աղտոտման միջին ավացում 	<ul style="list-style-type: none"> Հողի վերին շերտի հետացումն մեծ մասնակ կուտակում հողի և կուտակում հիամար Փորված հողի ժամանակավոր պահումը տրոշված վայրերում Փորված հողի հետևող նուստանի քաղցր և սուր տարածվող անգվածի հետացում գրավոր հաստատված վայրեր 	<ul style="list-style-type: none"> Ավելորդ նյութերի հետացումն մշտական պահման համաձայնեցված անվտանգ վայրեր առանց քայքայման վտանգի և ջրի և շինարարության փակման Աշխատանքների ավարտի ցիտոչինարարության տարածքում ավելորդ նյութերի մնացորդների քաղցր և սուր 	<p>Կապալառուն պետք է դեպի վերջնական հետացման վայրեր ավելորդ նյութերի փոխադրման ծախսերը առիճախահաշվի մեջ</p>	<p>Շինարարության կապալառու</p>
<ul style="list-style-type: none"> Անվտանգ շինարարական փոխներհատեղծում 	<ul style="list-style-type: none"> Հողի, մակերեսային և ստորգետնյա ջրերի աղտոտում Պատահարներ 	<ul style="list-style-type: none"> Շինարարական փոխներհատման ավոր պահեստավորում հատուկ կատակացված վայրերում ենթակայանից անկապ 	<ul style="list-style-type: none"> Աշխատանքների կատարման վայրում շինարարական փոխներհատման ծենհատուկ վայրերում 	<p>Կապալառուն պետք է փոխադրման/ հետացման ծախսերը առիճախահաշվի մեջ</p>	<p>Երևանի քաղաքա</p>

	<p>երշինարարության տարածքում շինարարական նյութերի կիրառման հետ կապված առավել</p> <ul style="list-style-type: none"> • Շինարարության տարածքի շրջապատի գեղագիտական տեսքի վատացում 	<p>ատված տարածքում</p> <ul style="list-style-type: none"> • Երևանի քաղաքապետարանի ցատացված գրավոր համաձայնությունն ավելորդ նյութերի ու շինարարական թափոնների հեռացման վերաբերյալ • Թափոնների ժամանակին հեռացումը պատշոնապես հատկացված վայրեր 	<ul style="list-style-type: none"> • Աշխատանքների կատարման վայրում շինարարական թափոնների չմիավելցում 	<p>ախահաշվում</p>	<p>պետարան</p> <p>Շինարարության կապալառու</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Անվտանգ հեղուկ թափոնների արտադրություն 	<p>- Մակերեսային և ստորգետնյա ջրերի աղտոտում</p> <p>- Աշխատանքների կատարման վայրում սանիտարական պայմանների վատացում</p>	<p>Զուգարանների կազմակերպումն ապահովելու մասնի տարական նորմերին համապատասխան</p>	<p>Շինարարության տարածքում վախճանի տարական պայմանների առկայություն</p>	<p>Ոչմիկոնկրետ լրացուցիչ ծախս. կապալառուի հասարակ պատասխանատվություն</p>	<p>Շինարարության կապալառու</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Օգտագործված տրանսֆորմատորային նյութերի և անցած սարքավորումների հեռացումից թափոնների առաջացում 	<ul style="list-style-type: none"> • Հողի, մակերեսային և ստորգետնյա ջրերի աղտոտում • Պատահարների շինարարության տարածքում շահագործումից հանված, ցրված նյութերի և սարքավորումների պատճառով • Շինարարության աշխատանքների կայրի շրջապատ 	<ul style="list-style-type: none"> • Շահագործումից հանված սարքավորումների ժամանակավոր պահեստավորում • Զուգարանի ենթակայանում հատուկ կազմակերպում • Տրանսֆորմատորային նյութերի և անվտանգ պահեստավորում • Զուգարանի ենթակայանում 	<ul style="list-style-type: none"> • Զուգարանի ենթակայանում հատուկ կազմակերպում • փոխարինված տրանսֆորմատորային նյութերը ճիշտ կերպով պահեստավորված են Զուգարանի ենթակայանում 	<p>Ներառվելու են ենթակայանի շահագործման և պահպանության բյուջեում</p>	<p>Շինարարության կապալառու</p> <p>ԲԷՑ</p>

	ատիգեղագիտական տեսքի վատացում				
<ul style="list-style-type: none"> • Տանիքի փոխարինումից ապրեստ պարունակող շինարարական թափոնների առաջացում 	<ul style="list-style-type: none"> - Հողի, մակերեսային և ստորգետնյա ջրերի աղտոտում - Վտանգներ շինարարության տարածքում նող շինարարության անաշխատողների և այլ մարդկանց առողջությանը - Վտանգներ թափոնների պահման վայրերում նող շինարարության անաշխատողների և այլ մարդկանց առողջությանը 	<ul style="list-style-type: none"> • Ապրեստ պարունակող տանիքի թիթեղների հեռացում և նվազագույն մասնատումներով՝ փոշու առաջացումից խուսափելու համար • Տանիքի թիթեղների հեռացման ընթացքում ջրցանի կատարում, փոշու առաջացումը նվազեցնելու համար • Ժամանակավոր պահեստ տանիքի հեռացված թիթեղների ծածկի տակ նախատեսված տեղանքում՝ ենթակայանի պարապապատված տարածքում • Տանիքի թիթեղների ժամանակին տեղափոխում թափոնների համար նախատեսված վայր փակ բեռնատար մեքենայով • Իր վերջնական թափման տեղանքում ապրեստ պարունակող թափոնների ծածկումը հողի շերտով 	<ul style="list-style-type: none"> • Աշխատանքների իրականացման վայրում հայտնաբերված ապրեստ պարունակող շինարարական թափոնները կուտակել նշված վայրերում • Աշխատանքների իրականացման վայրում հայտնաբերված ապրեստ պարունակող շինարարական թափոնները առանձնացնել մյուս թափոններից • Ապրեստ պարունակող շինարարական թափոնների ոչ մեծ քանակ պահվում է տեղանքում • Չննման ընթացքում, այն անձնակազմը, ով աշխատում է ապրեստ պարունակող թափոնների հետ կրում է հատուկ համազգեստ և պաշտպանիչ հանդերձանք (ակնոցներ, ռեսպերատորներ) <p>-Աշխատանքներ իրականացման</p>	Կապալառուն ապրեստ պարունակող թափոնների տեղափոխումը ը/հեռացումը պետք է ներառի նախահաշվում	Շինարարության կապալառու ԲԷ 8

<ul style="list-style-type: none"> • Մարտկոցների փոխարինումի ցթունավոր թափոնների առաջացում 	<ul style="list-style-type: none"> • Հողի, մակերեսային նևատորգետ նյաջրերի հաղտոտումի նևարքավորումների ցթթունների արտահոսքի պատճառով • Վտանգներ շինարարության տարածք մտնող շինարարության աշխատողների նևարդկանց առողջությանը • Վտանգներ թափոնների պահման վայրեր մտնող շինարարության աշխատողների նևարդկանց առողջությանը 	<ul style="list-style-type: none"> • Հատուկ համազգեստների նև պաշտպանիչ հանդերձանքի կրում (ակնոցներ, ռեսպերատորներ) անձնակազմի կողմից գործածելով ասբեստ պարունակող թափոնները ցանկացած փուլում <p>Ենթակայանի տարածքում առաջացած թունավոր թափոնների (օգտագործված կապարի մարտկոցներն այլն) խիստ առանձնացում այլ տեսակի թափոններից;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Թունավոր թափոնների պատրաստում պահեստավորմանը ղրանք տեղավորելով կոնտեյներներում նև պիտակավորելով (բաղադրության, հատկությունների վերանկանոնների վերաբերյալ մանրամասներ) • Թունավոր թափոնների պահեստավորման համար տարածքի պատրաստում (անթափանցելի հատակի ծածկի, օդափոխման համակարգերի, անվտանգության համակարգերի նև այլն 	<p>վայրում հայտնաբերված վտանգավոր թափոնները առանփնացվում են մյուս թափոններից - ԲԷՑ-ի, Հարավային երևանյան մասնաճյուղում հայտնաբերված վտանգավոր թափոնները պահված են անվտանգ կոնտեյներներում նև կրում են բաղադրության, հատկությունների նև արմանկանոնների վերաբերյալ պիտակներ:</p> <p>- Աշխատանքներ իրականացման վայրում հայտնաբերված վտանգավոր թափոնները առանձնացվում են մյուս թափոններից - Ջովունի ենթակայանում հայտնաբերված վտանգավոր թափոնները պահել</p>	<p>Ներառվելու են ենթակայանի շահագործման նև պահպանության նբյուջեում</p> <p>Ներառվելու են ենթակայանի շահագործման նև պահպանության նբյուջեում</p>	<p>Շինարարության կապալառու</p> <p>ԲԷՑ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Մոնիթինգի նև լամպերի 					

<p>փոխարինումից թունավոր թափոններին առաջացում</p>	<p>-Հողի, մակերեսային և ստորգետնյա ջրերի աղտոտում՝ պայմանավորված փոխարինված սնդիկային լամպերի շրջակա միջավայրի բաց թողման հետ</p> <p>- Վտանգներ շինարարության տարածքում տեղի ունեցող շինարարության աշխատողներին այլ վնասվածքներից անցառողջությանը</p> <ul style="list-style-type: none"> • Վտանգներ թափոնների պահման վայրերում տեղի ունեցող շինարարության աշխատողներին այլ վնասվածքներից անցառողջությանը 	<p>խորամաղում)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Թունավոր թափոններին անվտանգ պահեստավորում • Ենթակայանի տարածքում առաջացած թափոններից օգտագործված սնդիկային լամպերի խիստ առանձնացում • Թունավոր թափոններին պատրաստում պահեստավորմանը՝ դրանք տեղավորելով կոնտեյներներում և պիտակավորելով (բաղադրության, հատկությունների վերաբերյալ մանրամասներ) • Սնդիկավոր լամպերի ապահովում և անվտանգ պահեստավորում 	<p>ապահով կոնտեյներներում՝ պիտակավորված բաղադրության, հատկությունների վերաբերյալ մանրամասներով</p>		<p>Շինարարության կապառու</p> <p>ԲԷՑ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Շինարարության տարածքի ռեկուլտիվացիան լանդշաֆտի վերականգնում 	<p>Լանդշաֆտի գեղագիտական արժեքի կորուստ և ենթակայանի հիմնանորոգման/ընդարձակման պատճառով</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Շինարարության բազայի (եթե այդպիսին առկա է) և մերձատարճանապահների (եթե այդպիսիք առկա են) 	<ul style="list-style-type: none"> • Կապալառուի դեմոբիլիզացիայից հետո աշխատանքային ճամբարի մնացորդների բացակայություն • Ժամանակավոր մերձատարճանապահ 	<p>Ներառված է ծրագրի ծախսերի մեջ</p>	<p>Շինարարության կապ</p>

		<p>ապամոնոտաժումն տարածքներիներդաշնակեցումլանֆշաֆտիհետ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Շինարարությանտարածքիևմշտականմերձատարճանապարհներիվերջնականմաքրումնտարածքիկանաչապատում 	<p>րհներըներդաշնակեցվածենրնապատկերիհետնապատավորպայմաններիառկայությունըուսականությունվերականգնմանհամար</p> <ul style="list-style-type: none"> • Շինարարությանկանաչապատվածտարածք 		ալառու
<ul style="list-style-type: none"> • Երթևեկությաննհետիոտներինանվտանգություն 	<p>Ուղղակիևանուղղակիվտանգներհասարակականերթևեկությանըևհետիոտներինշինարարականաշխատանքներիկողմից</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Զգուշացնողնշաններ, արգելքներևերթևեկությանուղղությունշեղմում • Երթևեկությանկառավարմանհամակարգևանձնակազմիուսուցում, հատկապեսշինարարությանտարածքիհասանելիությաննմոտակաձանրերթևեկությանկառավարմանհամար: Անվտանգանցումներհապահովումհետիոտներինհամարայնվայրերում, որտեղովանցումենշինարարականմեքենաները • Աշխատանքայինժամերիհարմարեցումտեղիերթևեկությանը, օրինակ՝ խուսափումփոխադրմանխոշորաշխատանքներիցերթևեկությանպիկժամերին, • Տարածքումերթևեկությանակտիվկառավարումպատրաստվածևտեսանելիանձնակազմիկողմից, եթեդապահանջվումէմարդկանցանվտ 	<ul style="list-style-type: none"> • Ապահովշինարարականտարածք • Աշխատանքներիհստակտեսանելիտարածք, հանրությանզգուշացումհնարավորվտանգներիվերաբերյալ • Շինարարությանկարգավորվածերթևեկություն 	Ներառվածէծրագրիծախսերիմեջ	Շինարարությանկապալառու

		անգուհարմարավե տտեղաշարժիհամ ար			
--	--	---------------------------------------	--	--	--

ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ՓՈՒԼ					
<ul style="list-style-type: none"> Վտանգավորթափոնների(յուղոտլաթեր,յուղովաղտոտվածավազ)առաջացում 	<ul style="list-style-type: none"> Վտանգենթակայանիանձնակազմիառողջությանհամար Ենթակայանի տարածքիևշրջապատիհողերի,մակերեսայինևստորգետնյաջրերիաղտոտում 	<ul style="list-style-type: none"> Վտանգավորթափոններինառանձնացումենթակայանումառաջացածայլտեսակիթափոններին Համապատասխանկերպովկնքվածևպահպանվողպահեստայինտարածքիառկայությունվտանգավորնյութերիհամար Համաձայնությունհատկապեսլիցենզավորվածմարմիններինհետազոտայինօրենսդրությանըևլավագույնազգայինպրակտիկայինհամապատասխանվտանգավորթափոններըտարածքիցդուրսբերելուևվերամշակելու/հեռացնելուվերաբերյալ 	Լավսանիտարականպայմաններենթակայանումևդրաշուրջ	Ներառվելուէենթակայանիշահագործմանևպահպանությանբյուջեում	ԲԷՑ
<ul style="list-style-type: none"> Ենթակայանիսարքավորումներիշահագործումևպահպանում 	Ենթակայանի տարածքիևշրջապատիհողերի,մակերեսայինևստորգետնյաջրերիաղտոտում	<ul style="list-style-type: none"> Տարածքումթափվածյուղերիդեֆորմիքներիարկղիառկայություն թափվածևարտահոսածյուղերըմաքրելուհամար Շահագործմանուպահպանությանընթացքումյուղիթափմանևարտահոսքիկանխում Արտահոսածևպատահաբարթափվածյուղերիժամանակինմաքրում 	Լավսանիտարականպայմաններենթակայանումևդրաշուրջ	Ներառվելուէենթակայանիշահագործմանևպահպանությանբյուջեում	ԲԷՑ
<ul style="list-style-type: none"> Պատրաստվածությունարտակարգիթափվածակներին 	Ենթակայանիշահագործմանխափանում անհարմարությունպատճառելովսպառողներին	Հրդեհիվերաբերյալահագնգմանևհրդեհիտեղայնացմանհամակարգիևարտակարգիթափվածակներումէլեկտրամատակարարմանտեղերվայինհամակարգերիառկայություն	Ենթակայանիհարթշահագործում	Ներառվելուէենթակայանիշահագործմանևպահպանությանբյուջեում	ԲԷՑ

• **ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ՊԼԱՆ**

Գործողություն	Ի՞նչ (պարամետրեհսկվում)	Որտե՞ղ (հսկվելիք պարամետրը)	Ինչպե՞ս (հսկվում պարամետրը)	Ե՞րբ (սահմանելիաճախակա-նությունը/ կամ շարունակա-կանությունը)	Ինչու՞ (հսկվում պարամետրը)	Ո՞վ (պատասխանատու մոնիտորինգի համար)
ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՓՈՒԼ						
• Շինարարական նյութերով պահովում	Շինարարական նյութերի ձեռքբերում գրանցված մատակարարներից	Մատակարարի գրասենյակում կամ պահեստում	Նյութերի պիտակների/կամ հավաստագրերի (եթե այդպիսիք առկա են) ստուգում	Մատակարարման պայմանագրերի կնքմանը նախընթացքում	Ապահովել շինարարական նյութերի հուսալիությունն ուղղորդված անվտանգությունը և արդու առողջության համար	ԲԷՑ
<ul style="list-style-type: none"> • Շինարարական նյութերի ներփոխադրում <p>Շինարարական տեխնիկայի տեղաշարժ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Մեքենաների և սարքավորումների տեխնիկական վիճակը • Բեռնատարերի բեռների կուտակում և պահպանում պաստառապատմամբ • Հետևում փոխադրման հաստատված ժամերին և երթուղիներին 	<ul style="list-style-type: none"> • Շինարարությունում արածք • Շինարարական նյութերի ներփոխադրման երթուղիներ 	Ենթակառուցվածքի անհարակից ճանապարհների կառուցումը և արժանաչությունը	Ընտրանքային գնումներ աշխատանքային ժամերի ընթացքում	<ul style="list-style-type: none"> • սահմանափակել արտանետումները և հողի և օդի աղտոտումը • սահմանափակել արտադրության վնասակար արտադրանքի արմարությունը • նվազագույնի հասցնել երթուղիների խափանումը 	ԲԷՑ Ճանապարհային ոստիկանություն
• Փո	Օդափոխությունը	Շինա	Տեսողակա	Կրկնվող	Նվազեցնել խոտիկները	ԲԷՑ

շի	դում	րարու - թյան տար ածքն մերձ ատա րճան ապա րի	նզննում		անձնակազմի հարևան համայնքների համար	
• Աղմուկ	- Աշխատանքային ժամերին հետևում - Մեքենաների և տեխնիկայի տեխնիկական վիճակը - Աղմուկի մակարդակը (բողոքներ չի դեպքում)	Շինարարու - թյան տար ածք	- Տեսողական ձգնում - Աղմուկի մակարդակի չափում գործիքներով (բողոքներ չի դեպքում)	- Կրկնվող - Երկուշաբթվա ընթացքում բողոքարկում չի ցուցնում	Նվազեցնել անհարմարությունները անձնակազմի հարևան համայնքների համար	ԲԷՑ
• Շինարարության սարքավորումների պահպանում	• Մեքենաների և շինարարական սարքավորումների վաճառման շինարարության տարածքի ցուրտ կամ բնական հոսքերի ցածր ավելացումը • Շինարարական սարքավորումների լիցքավորումը սույն ախտաբանական վնասվածքներից անհետացումը / սպասարկման կետերում	Շինարարու - թյան տար ածք	Աշխատանքների զննում	Ընտրանքային զննումներ աշխատանքային ժամերի ընթացքում	• Խուսափել սարքավորումների շահագործման ընթացքում սարքավորումների քերտվածքի հոդի աղտոտումից • Ժամանակին տեղափոխել և նվազեցնել շինարարական սարքավորումները	ԲԷՑ
• Հողային աշխատանքներ	• Հողի վերին շերտի հեռացումն անհետևողականորեն կուտակում հողի թռեկումը • Փորված հողի ժամանակավոր պահումը • Փորված հողի հետևյալ օրվա խորացումը և խորացումը անհետևողականորեն կուտակում հողի թռեկումը	Շինարարու - թյան տար ածք	Աշխատանքների զննում	Հողային աշխատանքների ընթացքում	• Սահմանափակել բուսականության կտրուկ ստեղծումը և անհետևողականորեն կուտակում հողի թռեկումը • Սահմանափակել և անհետևողականորեն կուտակում հողի թռեկումը	ԲԷՑ

	Ը				աձևողով	
<ul style="list-style-type: none"> • Անվտանգչին արարականթափոններխստեղծում 	<ul style="list-style-type: none"> • Ենթակայանիցանկապատվածտարածքում գտնվող հատուկհատկացված վայրերում շինարարականթափոններիժամանակավորպահեստավորում • Թափոններիժամանակինհեռացումըպատշոնապեսհատկացվածվայրեր 	<p>Շինարարություն - թյանտարածք</p> <p>Թափոններ իհեռացմանվայր</p>	Աշխատանքներիգնում	Պարբերաբարշինարարությանընթացումնորասավարտիցհետո	<ul style="list-style-type: none"> • Հողի, մակերեսայինևստորգետնյաջրերիաղտոտմանկանխում • Ենթակայանիտարածքում շինարարականնյութերիևբեկորներիցըվածմասնիկներիպատճառովպատահարներիցխուսափում • Շինարարությանտարածքիևշրջապատիզեղազիտականտեսքիպահպանում 	ԲԷՑ Երևանիքապետարան
<ul style="list-style-type: none"> • Հեղուկթափոններիարտադրում 	<ul style="list-style-type: none"> • Շինարարությանտարածքումգուգարաններիկազմակերպումևպահպանումսանիտարականնորմերինհամապատասխան 	Շինարարություն - թյանտարածք	Աշխատանքներիգնում	Շինարարությանողջժամանակահատված	<ul style="list-style-type: none"> • Մակերեսայինևստորգետնյաջրերիաղտոտմանկրճատում 	Շինարարություն կապալառու
<ul style="list-style-type: none"> • Հնացածսարքավորումներիհեռացումիցթափոններիառաջացում 	<ul style="list-style-type: none"> • Զովունիենթակայանիտարածքում՝ հատուկհատկացվածվայրում, ապամոնտաժվածսարքավորումներիժամանակավորպահեստավորում 	Զովունիենթակայանիհողակտոր	Աշխատանքներիգնում	Պարբերաբարշինարարությանընթացումնորասավարտիցհետո	<ul style="list-style-type: none"> • Հողի, մակերեսայինևստորգետնյաջրերիաղտոտմանկանխում • Ենթակայանիտարածքում շինարարականնյութերիևբեկորներիցըվածմասնիկներիպատճառովպատահարներիցխուսափում • Շինարարությանտարածքիևշրջապատիզեղազիտականտեսքիպահպանում 	ԲԷՑ
<ul style="list-style-type: none"> • Տրանսֆորմատորայինյուղերիպահեստավորմանպայմանները 	<ul style="list-style-type: none"> • Տրանսֆորմատորայինյուղերիպահեստավորմանպայմանները 	<ul style="list-style-type: none"> • Զովունիենթակայան 	Տեսողականում	<ul style="list-style-type: none"> • Պարբերաբար՝ Յուղերիպահեստավորմանընթացք 	<p>Հողերիուղերիաղտոտումիցխուսափում</p> <p>- Առողջությանըսպառնացող</p>	ԲԷՑ ԲԷՑ

<p>աջացում</p> <ul style="list-style-type: none"> • Տանիքի փոխարինումից ասբեստ պարունակող շինարարական թափոնների առաջացում 	<ul style="list-style-type: none"> • Ասբեստ պարունակող տանիքի թիթեղների հեռացում նվազագույն մասնատումներով՝ փոշու առաջացումից խուսափելու համար • Տանիքի թիթեղների հեռացման ընթացքում ջրցանիկատարում, փոշու առաջացումը նվազեցնելու համար • Ժամանակավոր պահեստ տանիքի հեռացված թիթեղների ծածկի տակ նախատեսված տեղանքում՝ ենթակայանի պարսպապատված տարածքում • Տանիքի թիթեղների ժամանակին տեղափոխումթափոնների համար նախատեսված վայր փակ բեռնատար մեքենայով • Իր վերջնական թափման տեղանքում ասբեստ պարունակող թափոնների ծածկումը հողի շերտով • Հատուկ համազգեստների և պաշտպանիչ հանդերձանքի կրում (ակնոցներ, ռեսպերատորներ) անձնակազմի կողմից գործածելով ասբեստ պարունակող թափոնները 	<ul style="list-style-type: none"> • Շինարարական տարածք Թափոնների հեռացման վայր 	<p>Աշխատանքների գնում</p>	<p>ում</p> <ul style="list-style-type: none"> • Պարբերաբար շինարարության ընթացքում նորարարական 	<p>վտանգի կանխում</p> <p>շինարարություն աշխատողների և այն մարդկանց համար, որքեր այցելում են այդ տարածք</p> <p>- Առողջությանը սպառնացող վտանգի կանխում թափոններ հեռացնող աշխատողների և այն մարդկանց համար, որքեր կարող են մտնել թափոնների հեռացման տարածք</p>	<p>Երևանի քաղաքապետարան</p>
--	---	--	---------------------------	---	--	-----------------------------

	ցանկացած					
<ul style="list-style-type: none"> Մարտկոցների փոխարինումից թունավոր թափոնների առաջացում 	<ul style="list-style-type: none"> Թունավոր թափոնների (օգտագործված կապարի մարտկոցներևայլն) խիստ առանձնացում են թակայանում ստեղծված այլ տեսակի թափոններից Թունավոր թափոնների պատրաստում պահեստավորմանը՝ դրանք տեղավորելով կոնտեյներներում նպաստակավորելով (բաղադրության, հատկությունների վերաբերյալ մասնամասներ) տարածքի պատրաստում թունավոր թափոնների պահեստավորմանը (անթափանցելի հատակի ծածկի, օդափոխման համակարգերի, անվտանգության համակարգերի նայլնի տրամադրում) Թունավոր թափոնների անվտանգ պահեստավորում 	<ul style="list-style-type: none"> - Փոխաներ թուղի նձուլումներին թակայանից մինչև ԲԷՑ-ի, Հարավային մասնաճյուղ - Երևանում ԲԷՑ-ի, Հարավային մասնաճյուղի տարածք 	Տեսողականում	<ul style="list-style-type: none"> - Թունավոր թափոնների փոխարինման ընթացքում - Պարբերաբար թունավոր թափոնների պահեստավորման ընթացքում 	Հողերի ու ջրի աղտոտումից խուսափում	ԲԷՑ Բնապահպանության և հանքային ռեսուրսների տեսչություն
<ul style="list-style-type: none"> Մնդիկային լամպերի փոխարինումից թունավոր թափոնների առաջացում 	<ul style="list-style-type: none"> Օգտագործված մնդիկային լամպերի խիստ առանձնացում են թակայանի տարածքում առաջացած թափոններից Թունավոր թափոնների պատրաստում պահեստավորմանը՝ դրանք տեղավորելով կոնտեյներներում նպաստակավորելով (բաղադրության, հատկությունների վերաբերյալ մասնամասներ) 	<ul style="list-style-type: none"> - Չուլունի ենթակայանի տարածքներ 	Տեսողականում	Պարբերաբար թունավոր թափոնների պահեստավորման ընթացքում	Հողերի ու ջրի աղտոտումից խուսափում	ԲԷՑ Բնապահպանության և հանքային ռեսուրսների տեսչություն

<ul style="list-style-type: none"> • Շինարարության տարածքի ռեկոնստրուկցիաների և անվտանգ պահեստավորում 	<p>արմանկանոնների վերաբերյալ մանրամասներ)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Մնդիկավոր լամպերի ապահով և անվտանգ պահեստավորում • Շինարարության բազայի (եթե այդպիսին առկա է) և մերձատարճանապարհների (եթե այդպիսիք առկա են) ապամոնոտաժում և տարածքների ներդաշնակ եցում և անֆշաֆտի հետ • Շինարարության տարածքի և մշտական մերձատարճանապարհների վերջնական մաքրում և տարածքի կանաչապատում 	<p>Շինարարության տարածք, մոտեցման ճանապարհներ</p>	<p>Աշխատանքների գնում</p>	<p>Շինարարության վերջնական ժամանակահատվածը</p>	<p>Ենթակայանի հիմնանորոգման պատճառով և անդաժաֆտի գեղազիտ և կանաչարժեքի կորստի կրճատում</p>	<p>ԲԷՑ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Աշխատողների առողջության նկատմամբ վտանգություն 	<ul style="list-style-type: none"> • Շինարարության աշխատողների կողմից համազգեստի և ԱՊՊ կրումը • Շինարարական սարքավորումների շահագործման և ԱՊՊ օգտագործման կանոնների խստապահպանում 	<p>Շինարարության տարածք</p>	<p>Աշխատանքների գնում</p>	<p>Աշխատանքների ողջ ժամանակահատված</p>	<p>Կրճատելի շինարարների վնասվածքների և պատահարների հավանականությունը</p>	<p>ԲԷՑ</p>
ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ՓՈՒԼ						
<ul style="list-style-type: none"> • Վտանգավոր թափոնների (յուղոտլաթեր, յուղովածածկ և այլն) կառավարում 	<ul style="list-style-type: none"> • Վտանգավոր թափոնների առանձնացում և նթակայանում առաջացած ալտեսակի թափոններից • Համապատասխան կերպով կնքված և պահպանվող պահեստային տարածքի առկայություն և վտանգավոր նյութ 	<p>Ենթակայանի տարածքներ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ենթակայանի գնում • Լիցենզավորման հետ թափոնների վերացման և 	<p>Ենթակայանի շահագործման ողջընթացքում</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ենթակայանում լավ սանիտարական պայմանների պահպանում • Հողի, մակերեսային և ստորգետնյա ջրերի աղտոտման սահմանափակում 	<p>Բնապահպանության և հանրային ռեսուրսների</p>

	<p>երի համար</p> <ul style="list-style-type: none"> Համաձայնություն հատկապես լիցենզավորված մարմինների հետ տեղական կանոնակարգի նկատմամբ ագույն տեղական պրակտիկայի նհամապատասխանվող անգամ որթափոնները տարածքից դուրս բերելու և վերամշակելու/հեռացնելու վերաբերյալ 		<p>եռացման վերաբերյալ համաձայնագրի առկայությունը և վերականգնման ստուգում</p>			<p>տեսչություն և Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն</p>
<ul style="list-style-type: none"> Ենթակայան խարժեհներում և երի շահագործումն ապահովում 	<ul style="list-style-type: none"> Տարածքում թափված ռիկերի դեմ գործիքներ իրականացնելու և արտահոսաձյուղերը մաքրելու համար Շահագործման նույն պայանությանը նթացքում մյուղի թափման և արտահոսքի կանխում Արտահոսաձյուղերի թափման և արտահոսքի կանխում 	<p>Ենթակայան խարժեհ</p>	<p>Ենթակայանի տարածքում</p>	<p>Կայանի շահագործման ողջը նթացքում</p>	<ul style="list-style-type: none"> Տարածքում տնողանձակագրի նախընտրյալ կանոնակարգի և համարվող անգնեթիկանի խում Մարքավորումների շահագործման նույն պայանության նհետևանքով նավթամթերքների ողջը ինհողի աղտոտումից խուսափում Հրդեհի դեպքում վնասի ժամանակ ինտեղայնացում ունվագեցում 	<p>ԲԷՑ Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն</p>
<ul style="list-style-type: none"> Էլեկտրական և մագնիսական ուժ Աշխատողների առողջություն 	<p>Էլեկտրական և մագնիսական ուժի նստենսի վություն</p> <p>- Աշխատողները կրում են հատուկ համազգեստ և ԱՊՊ</p> <p>- Ենթակայանի սարքավորման</p>	<p>Շահագործման տարածքում ուցանկապատիմ ոտ</p>	<p>Էլեկտրականության չափի չուգում և սայանչափի չ</p> <p>Պարբերական ստուգումներ</p>	<p>Վեցամիսը մեկ</p> <p>Պարբերաբար ըստ նշված տեղակա</p>	<p>Նվազեցնել թիակերը և ձևակարգի նարևանհամայնքների համար</p> <p>Պատահարներից և առողջությանը վնաս հասցնելուց խուսափում ենթակայանի</p>	<p>ԲԷՑ Առողջապահության նախարարություն և ԲԷՑ</p>

<p>ունն ու անվտանգությունը</p>	<p>շահագործման կանոնների խիստ պահպանում և ԱՊՊ-ի օգտագործում -Վերապատրաստման գրառումների հասանելություն</p>	<p>Ենթակայանի տարածքում</p>		<p>ն նորմերի և ընթացակարգերի</p>	<p>աշխատողների համար</p>	<p>Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն</p>
<p>• Պատրաստվածություն արտակարգ դեպքերի</p>	<p>Հրդեհի վերաբերյալ ահազանգման ներդեհի տեղայնացման համակարգի ներդրումը ճակնեղևի տակարարման ռեզերվային համակարգերի առկայություն</p>	<p>Ենթակայանի տարածք</p>	<p>Պարբերական ստուգումներ</p>	<p>Կայանի շահագործման ողջ ընթացքում</p>	<ul style="list-style-type: none"> Նվազեցնել ռիսկերը անձնակազմի և արևանհամայնքների համար Ենթակայանի շահագործման խափանումից խուսափում 	<p>Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն Արտակարգ դեպքերի նախարարություն</p>

- Փաստաթղթային գործընթաց/Հանրային քննարկումների արձանագրություններ

Ներածություն

Չովուհի ենթակայանի վերակառուցման համար Շրջակա միջավայրի կառավարման պլանը, ինչպես անգլերեն, այնպես էլ հայերեն լեզուներով, հրապարակվել է հանրային արձագանք պահանջելու համար: 2017թ.-ի մարտի 14-ից 2017թ.-ի մարտի 27-ը ներառյալ թույլատրվել է շահագրգիռ անձանց կողմից մտահոգություններ հայտնել և պարբերաբար փոստով մեկնաբանություններ/պատասխաններ ստանալ (տրամադրվել է ԲԷՑ ՓԲԸ-ի ամբողջական հասցեն), էլ. փոստով և կոնտակտային հեռախոսահամարով, որը հասանելի էր առավոտյան 9-ից մինչև երեկոյան 6-ը՝ աշխատանքային օրերին:

Նյութեր եվ մեթոդներ

ՇՄԿՊ-ի նախագծի անգլերեն և հայերեն տարբերակները տեղադրվել են ԲԷՑ ՓԲԸ-ի կայքում (http://www.hven.am/myfiles/files/pdfs/Notifications/Draft%20EMP_Ararat-2_SS.pdf, http://www.hven.am/myfiles/files/pdfs/Notifications/%D4%B1%D6%80%D5%A1%D6%80%D5%A1%D5%BF-2_%D4%B2%D4%BF%D5%8A.pdf):

Նախատեսված աշխատանքների համառոտ տեղեկատվությունը, ՇՄԿՊ-ի փաստաթղթի նախագծի գտնման վայրերը (վեբ կայքի հասցե և քաղաքապետարան) և ԲԷՑ ՓԲԸ-ի կոնտակտային տվյալները (ներառյալ ամբողջական հասցեն, էլ. փոստը, հեռախոսահամարը և կոնտակտային անձի անունը) տեղադրվել են ենթակայանի մուտքի/ցանկապատի մասում, որպեսզի մարդկանց հնարավորություն տրվի հայտնել փաստաթղթի հետ կապված ցանկացած հարց կամ մտահոգություն: ՇՄԿՊ-ի նախագծի պատճենը ներկայացվել է Դավիթաշեն թաղամասի վարչական մաս:

ՇՄԿՊ-ի նախագծի էլեկտրոնային տարբերակները և ԲԷՑ ՓԲԸ-ի կոնտակտային տեղեկատվությունը նույնպես ներկայացվել է հետևյալ հասարակական կազմակերպություններին՝

- Երևան ՕԲՀՈՒՍ կենտրոն – պարոն Այվազյան, Կենտրոնի ղեկավար
- Յակոբեան բնապահպանական կենտրոն, Հայաստանի ամերիկյան համալսարան – պարոն Ամիրխանյան, տնօրեն

- Թրանսփարենսի ինթերնեշնլ հակակոռուպցիոն կենտրոն – պարոն Ս. Այվազյան, գործադիր տնօրեն, և
- «Energy Saving Alliance» հայաստանյան մասնաճյուղ – պարոն Ա. Փասոյան, տնօրեն

Եզրակացություն

Հանրային քննարկումների ընթացքում ՇՄԿՄ-ի վերաբերյալ որևէ մտահոգություն, հարցեր կամ մեկնաբանություններ չեն եղել որևէ ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձի կողմից: Հետևաբար, այս փաստաթուղթը համարվում է վերջնական իր ներկայիս տարբերակով:

Ֆոտո փաստաթղթեր

Ծանուցումներ տեղադրված Չովուևի ենթակայանում

